

VOLKER KUTSCHER • Olimpiyat

VOLKER KUTSCHER 1962 doğumlu. Alman dili ve edebiyatı, felsefe ve tarih öğrenimi gördü. Gazetecilik yaptı. İlk polisiye romanını 1995'te Christian Schnalke'yle beraber yazdı, bunu biri yine aynı yazarla ortak olmak üzere iki roman daha izledi. Tanınmasını sağlayan, 2007'de çıkan *Islak Balık* oldu. *Islak Balık* (Cem Sey çevirisi) 2017'de, bu kitabın kahramanı Gereon Rath'ın ikinci vakasını ele alan *Sessiz Ölüm* (Gülçin Wilhelm çevirisi) 2018'de, üçüncü vaka *Goldstein* (Cem Sey çevirisi) ve dördüncü vaka *Vaterland Dosyası* (Gülçin Wilhelm çevirisi) 2019'da, beşinci vaka *Mart Şehitleri* (Cem Sey çevirisi) 2021'de, altıncı vaka *Lunapark* (Gülçin Wilhelm çevirisi) 2021'de, yedinci vaka *Marlow* (Cem Sey çevirisi) 2023'te İletişim tarafından yayımlandı. Gereon Rath'ın "vakalarına" dayanarak çekilen *Babylon Berlin* adlı dizi, dünya çapında ün kazandı.

Olympia. Der achte Rath-Roman

© 2020 Piper Verlag GmbH, München/Berlin

Bu kitabın yayın hakları ONK Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

İletişim Yayınları 3368 • Dünya Edebiyatı 310

ISBN-13: 978-975-05-3587-1

© 2023 İletişim Yayıncılık A.Ş. / I. BASIM

I. Baskı 2023, İstanbul

DIZI YAYIN YÖNETMENİ Murat Belge

EDİTÖR Tanıl Bora

KAPAK Suat Aysu

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Nebiye Çavuş

BASKI Ayhan Matbaası • SERTİFİKA NO. 44871

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31 Bağcılar 34218 İstanbul

Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CILT Güven Mücellit • SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları • SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

VOLKER KUTSCHER

Olimpiyat

Gereon Rath'ın Sekizinci Vakası

Olympia

Der achte Rath-Roman

ÇEVİREN *Gülçin Wilhelm*

Aksi belirtilmedikçe tüm dipnotlar çevirmene aittir.

*Gerçek Őu ki, bazılarımız Berlin'e
bir spor buluşmasının seyircisi veya
katılımcısı olmak gibi yanlış bir fikirle gitmiştik;
oysa siyasi propagandanın bir parçası olmaya itildik.*

ARTHUR GODFREY KILNER BROWN,
1936 OLİMPİYAT ŐAMPİYONU İNGİLİZ ATLET

Prolog

29 Nisan 1937 Perşembe

Şehrin her yerinde yerlerden, kanal kapaklarından, mazgallardan, kuyulardan duman fışkırıyordu. Ancak en kesif duman, balkonları Kochbrunnenplatz'a bakan Rose Oteli'nin önündeydi. Wiesbaden'deki hemen hemen bütün binalar gibi ahı gitmiş vahı kalmış bu büyük otelin iç avlusundan bile yeraltı dünyasının buharı ve sisi yükseliyordu.

Dotzheim'daki Jacoby Bağı'nın nakliye aracı duman bulutunun içinden süzülüp kiler kapısının önünde durdu. Şarap garsonu merdivenin başında bekliyordu; adamın mesleği icabı büründüğü zarif görünümü yüz ifadesiyle tam bir tezat içerisindeydi.

“Nihayet gelebildiniz, gözümüz yollarda kaldı! Riesling bitmek üzere, müşterilerimizin dili damağı kurudu. Haydi, acele edin biraz!”

Nakliye aracının direksiyonundaki adam ağır ağır bir sigara yaktı. Hiç konuşmadan şoför mahallinden atladı, arabanın arka tarafına geçip bagaj kapağını açtı.

Rose Oteli'nin şarap garsonunu epeydir tanıdığından ona nasıl davranması gerektiğini biliyor, dırdırını kaale almıyordu. Günbeğün haşır neşir olduğu lokanta işletmecilerini ve şarapçıları idare etmesini biliyordu – yoksa şu şehirde kapıcısı, şefi ve mesai arkadaşları dışında tanıdığı bir kişi yoktu. Bu kadardı işte, ne arkadaş vardı, ne grup ne de bir sevgili. Onun gibilere münzevi deniyordu galiba.

Bazen kendine sorduğu oluyordu, hep mi böyleydi, yoksa Olimpiyat'tan birkaç hafta sonra ihtiyar Jacoby'ye iş başvurusu yaptığı ve tüm yaşamını altüst eden o günden sonra mı değişmişti?

Masasında işkilli bir baykuş gibi oturan Heinrich Jacoby, kalın gözlük camlarının arkasından izlemişti onu.

“Adınız Kessler demek...”

“Kessler. Evet efendim. Wilhelm Kessler.”

“Neuwied'de doğmuşsunuz?”

“Evet efendim.”

“Bekârsınız.”

“Evet efendim.”

“Gördüğüm kadarıyla Wittkamp firmasına da şoförlük yapmışsınız.”

“Evet efendim. Köln içinde ve çevresinde.”

“Vatani hizmetinizi de yapmışsınız.”

“Evet efendim.”

“Kızmayın da, evet efendim evet efendim demelerinizden belli oluyor bu zaten.”

Bir tebessüm ve tokalaşmadan sonra yeni yaşamı başlamıştı. Tercih ettiği yaşam değildi bu ama bu zamanda insanın fazla seçeneği var mıydı? Bir yaşamı vardı ya, asıl ona şükretmeliydi.

Yıpranmış deri eldivenleri eline geçirdi ve iki kasa *Dotzheimer Judenkirch*'i sırtladı. Hiç konuşmadan kasaları art arda şarap kilerine indirdi; avluda dikilen şarap garsonu bu arada gereksiz emirler yağdırıp duruyordu. Son kasayı da indirdi araçtan, hem Rose Ote-li'nin hem de günün en son kasasını yani. İrsaliyeyi de imzalattıktan sonra arabaya bindi.

Geç olmuştu. Aslında bundan pek rahatsızlık duymuyordu, bu meslekte tam saatinde paydos yapmak zaten mümkün değildi. Ancak suareye bile yetişemediği durumlarda kaderine sövüyordu. Arada bir bir film seyretmek – şu uyuşuk şehirde inzivaya çekildiğinden beri kendisine ödül diye layık gördüğü tek lüks buydu. En azından bir buçuk saat boyunca onunla birlikte karanlık salonda oturan insanlara yakın hissetmek kendini. Onlara hiç de yakın olmadığı halde.

Hayatta kalmak için ödemek zorunda olduğu bedeldi bu: yani

artık yaşama, her halükârda mutlu bir yaşama sahip olmamak. Pe-ki hiç olmuş muydu böyle bir yaşamı? Bir karısı, hatta onunla çocuk sahibi olmak istediği bir karısı olmuştu, ama çocuk maalesef yalnız istekte kalmıştı. Ve bu kasvetli yaşamını katlanabilir kılan tek şey, onu günün birinde tekrar görme umuduymdu. Bazen aslında hiç de mükemmel olmayan eski yaşamına duyduğu özlem öyle büyüyordu ki içinde, dayanması zordu.

Ancak bu da eski şiddetini kaybetmişti, kaderine razı geliyordu artık. Zaman iyiye gidecek olsa bile eskisi gibi olmayacaktı bir daha.

Nakliye arabasını oraya buraya sapmadan dosdoğru Wiesbaden Westend'e sürdü ve evinin önündeki sokak lambasının dibine park etti. Bagajı açarken pencerede aksi yansıyan adamın gözüne bu kadar aşına gelmesine şaştı. Kadife pantolon, deri ceket, kasket, bıyık... annesi görse tanıyamazdı.

Akşam içmek için arabadan bir şişe Riesling aldı. Sokakta in cin top oynuyordu. Kapıdan girip avluyu geçti. Merdivenlerde ona eşlik eden tek ses bir radyonun dırıltısıydı. Genelde böyleydi burası, tesadüfen biriyle karşılaşsa da, kimsenin onunla ilgilendiği yoktu. Karşılıklıydı bu, o da arka binadaki komşularının çoğunu tanı-mıyordu hâlâ. Çatı katına geldi mi rahattı artık, oraya ondan baş-ka çıkan yoktu.

Dairenin kapısı kilitli değildi. İlk defa yaşamıyordu bunu, birkaç kez sabah kilitlemeyi unuttuğu olmuştu, ama yine de tam kapalı olmayan kapı onu huzursuz ediyordu. Her seferinde.

İzini bulmuş olamazlardı, o kadar kolay değildi bu, yine de şarap şişesini sağ eline alıp şişenin ucunu sımsıkı kavradı. Eğer onu ger-çekten buldularsa ne kadar anlamsız da olsa savunacaktı kendini. Hayat ona tek bir şey öğrettiyse, o da şuydu: Baştan kaybetmiş bi-le olsan mücadele edeceksin.

Kapıyı sessizce açtı, pürdikkat bütün seslere kulak verdi ama tek duyduğu şey aşağıdan gelen radyo sesi ve kapı menteşelerinin bel-li belirsiz gıcırıtıydı. Usulca eve girdi, adım attıkça döşeme tahta-ları ayağının altında çatırdıyordu.

Durdu ve kalakaldı, çünkü odanın orta yerinde birisi oturuyordu.

Koltuğa gömülmüş adamın hiç hareket etmediğini fark etmesi biraz zaman aldı. Başı hafif yana eğik, fal taşı gibi açılmış gözler-

le karanlığa bakıyordu. Sanki müzik dinlemek için oraya oturmuş, iyice duymak için de kulağını pikaba yaklaştırmıştı. Ama müzik fi- lan çalmadığı gibi adam da artık herhangi bir şey duyacak durum- da değildi.

Odadaki en rahat mobilya olan o hardal sarısı koltukta bir ce- set oturuyordu. Hayatında hiç görmediği birisi. Adam zayıftı, kırk- lı yaşlarının ortasında, üstünde gösterişsiz bir gri takım elbi- se vardı.

Tam kendine bu da kim, eve nasıl girdi acaba diye soracakken bir gürültü duydu ve olası bir saldırıyı göğüslemeye hazır, aniden arkasına döndü. Hayatında yapacağı en son şey o bile olacaksa, ica- bında bir şarap şişesiyle.

Karanlığın içinden tok bir kadın sesi duyuldu.

“Sakın! Dokunmayın bana!”

Tanıdık bir sestir bu. Eski yaşamına ait bir ses. Korkmasını, ha- vadaki elinde bir şarap şişesi tutmasını gerektirecek seslerden bi- ri değil.

Ancak şuna hiç şüphe yoktu ki, geçmiş gelmiş yakasına yapış- mıştı.

BİRİNCİ BÖLÜM

Citius

25 Temmuz Cumartesi - 3 Ağustos Pazartesi 1936

Almanya'da düzenlenen olimpiyat ülkenin dünyadaki saygınlığını artırma ve devlet yönetimine karşı var olan güvensizliği yok etme amacına hizmet etmesi gerektiği ve de edebileceği için olimpiyatın Almanya'ya bahşedeceği başarı, eğer mutlaka gerekmiyorsa, eşit zamanda ortaya çıkacak tehlikeleri bertaraf etmek amacıyla alınacak önlemler uğruna risk altına sokulmamalıdır.

– SS¹ REICH LİDERİ'NE BAĞLI GÜVENLİK DAİRESİ'NİN
1936 OLİMPİYATI HAKKINDA POLİS VE PROPAGANDA
TEDBİRLERİYLE İLGİLİ DAHİLİ DEĞERLENDİRMESİ

1

Zittau Evi'nin hemen önündeki havuzun yanında dikili Amerikan bayrağı rüzgârda takır tukur ede ede sallanıyordu. Bayrağın sesi çevredeki tek gürültüydü, köy öğle güneşinde ölü gibiydi; sokaklarda kimsecikler yoktu. Halbuki daha bir akşam önce, Amerikan milli marşı eşliğinde bayrak direğe çekilirken insanlar sarkık çatılı sadedevlerin arasındaki daracık yolda anca itiş kakış ilerleyebiliyordu.

Fritze gazeteden kesip özenle bir kartona yapıştırdığı resmi göğüs cebinden çıkardı. Gizli gizli yapmıştı bunu, babalığının ruhu

1 Schutzstaffel: Koruma Bölüğü. Hitler'in özel koruma birimi olarak kurulan, rejimin oturmasıyla birlikte Nazilerin öncü seçkin iç örgütü gibi bir işlevle genişleyip güçlenen, paralel polis ve ordu konumu edinen paramiliter örgüt.

duymamalıydı. Fritze'nin gönülsüz, hiç içinden gelmeden Herr Rademann demek zorunda kaldığı Wilhelm'e bakılırsa zenci sporcular Olimpiyat'tan dışlanmalıydı. "Bunlar hayvan," diyordu, "ne gereği var? İnsanlar atlarla da yarıştırlımyor ya."

Fritze'ye göre ise Jesse Owens hayvan ne kelime, kâinatın en büyük sporcusuydu. Lamı cimi yok, dünyanın en hızlı adamıydı. Fritze kendi düzenlediği imza kartını daha bir gün öncesinden cebinden her an çekip çıkarabilecek şekilde hazırlamıştı. Ancak kader yüzüne gülmemiş, dağıtımında kendisine en arkadaki otobüs düşmüştü. Owens ise en öndeki araçtaydı ve de ilk inenlerin arasında olmuştu. İki valiz, bir de yüzücülerden birinin paltosunu taşıyan Fritze'nin artık hiç şansı yoktu. İki yüzden fazla Amerikalı atlet. Üzerlerinde mavi takım elbiseler, kafalarında hasır şapkalar, sağlarında sollarında *Jugendehrendienst*² beyaz üniformaları, en önde ise Alman karşılama komitesi ile resepsiyon binasının önünden kalacakları yere doğru yokuşu tırmanmışlardı. Jesse Owens bayağı önlereydi. Fritze ise yüzücüsüyle en arkada. Uzun yolculuktan bitap düşmüş atletler milli marşın ardından hemen dinlenmeye çekilmişlerdi. Adeta misafirhaneye yeni varmış da en iyi yatağı kapmak için kavgaya girişmiş bir sınıf havasındaydılar. Owens'in hangi binaya girdiği Fritze'nin gözünden kaçmamıştı: Haus Bautzen.

Havuz ile kantin arasındaki bu kesite Sachsenstrasse adı verilmişti, Amerikalı atletlere tahsis edilen misafirhanelerin her biri bir Saksonya kentinin adını taşıyordu.

Hâlâ inanmakta zorlanıyordu: Berlin'de Olimpiyat oyunları düzenleniyordu ve kendisi bizzat olayın içindeydi. Onu reddeden bir annenin ve onu hiç tanımayan, ismi cismi, hayatta olup olmadığı bile bilinmeyen bir babanın oğlu olan Friedrich Thormann, çocukluğunu ve gençliğini büyük oranda sokaklarda ya da yetimhanelerde geçiren, daha birkaç yıl öncesine kadar Berlin'deki tren istasyonlarında ondan bundan para dilenen, şöyle ya da böyle ayakta kalabilmek için kapısı kırık müstemilatlarda yatıp kalkan Fritze Thormann. Ama şimdi artık toplumun bir parçası, Olimpiyat'ın göbeğinde, yani Olimpiyat Köyü'nün tam merkezindeydi; Gençlik

2 Gençlik Şeref Hizmeti.

Şeref Hizmeti'nin üniformasını gururla taşıyordu: dize kadar beyaz çoraplar, beyaz şort, beyaz ceket, kafada beyaz bir gemi, göğüs cebinin üstünde ise Olimpiyat halkaları.

Aslında yalnız en iyiler seçilmişti. Üyesi olduğu Hitler Gençliği grubunun en sportmen genci olmasının muhakkak bunda etkisi olmuştu ama dil bilmesinin rolü daha büyüktü; liseye yazılabilmek için Fransızca'yı Charly ile, İngilizceyi ise Gereon'la çalışmıştı. Onlara müteşekkirdi bu açıdan ama daha ziyade Führer'e şükran duyuyordu. Fritze Thormann gibi birisi bu ülkede ta buralara gelebilmişti ya. Sokak çocukluğundan Gençlik Şeref Hizmeti'ne.

Büyük tatilin başlangıcından beri buradaydılar, ilk takımlar da hemen sonra gelmişti. Ancak daha önceki akşamdan beri, yani Amerikalıları getiren silahlı kuvvetlere ait gri otobüsler geldikten sonra Olimpiyat Köyü adına layık olmaya başlamıştı. Şeref Hizmeti'nde son günlerde başka bir şey konuşulmaz olmuştu. Yankiler–Jesse Owens, Glenn Hardin, Earle Meadows ya da Eleanor Holm gibi yıldızlar– olmadan Olimpiyat oyunlarına Olimpiyat oyunları denemezdi, bunda herkes hemfikirdi. Aslında bir süre Amerikalılar hiç gelmeyecek şeklinde söylentiler dolaşmıştı ortada. Daha bir yıl önce gazetelerde, Amerikalılar Yahudilerin Amerikan gazetelerindeki iğrenç propagandaları yüzünden Berlin'deki oyunları boykot edebilir diye haberler çıkmıştı. Führer en nihayet Amerikalı ilgilileri, Almanya'nın diğer öbür ülkeler gibi normal bir ülke olduğuna, hiç de yalancı yabancı basının göstermek istediği gibi bir canavar olmadığına inandırmıştı.

Fritze gözlerini etrafta gezdirdi. Önceki akşam Jesse Owens'in girdiği ev tamamıyla sessizliğe bürünmüştü. Kimsecikler görünmüyordu. Owens muhtemelen de huzursuzdu, yoksa diğerleriyle yemekhanede olurdu. Diğer atletler de Fritzelere rahat vermiyor, her dakika birisi bir şey istiyordu. Fritze o gün kimseye haber vermeden biraz uzaklaşmıştı ama şimdi asker kaçağı gibi hissediyordu kendisini. Kazınan midesi, Owens'ten alacağı imza için ödeme hazır olduğu bedeldi.

Sarkık çatılı tek katlı evin etrafını dolaştı. Terasta kimse oturmuyordu, ahşap şezlonglar boştu. Bir tanesine bir mavi havlu serilmişti. Fritze teras kapısına gelip ani bir kararlılıkla camı tık-

lattı. Daha parmağının ilk temasıyla kapı içeri doğru hareket etti. Fritze önce bir irkildi, sonra kafasını kapının aralığından uzatıp içeriye baktı. Oda çok büyüktü, içeride kimse yoktu. Duvar da bir Bautzen manzara resmi asılıydı, yerel kıyafetler içerisindeki kadınların resmedildiği çerçeveli tablonun üstünde *Protestan Slav Kadınları Kiliseye Giderken* yazıyordu. Yatak odaları hemen salonun arkasındaydı, sokak kapısına kadar uzanan holün iki tarafına sıralanmışlardı. Atletlerin odalarının hepsi tek tipti. Fritze içeriye bir adım attı. Gerçekten bir cesaret önüne çıkan ilk yatak odasının kapısını tıklatsa mıydı? Yok, daha şimdiden kendisini müteceviz gibi hissetmişti, vakit kaybetmeden geri dönmeliydi. Tam teras kapısından tekrar dışarı çıkmak üzereydi ki, gür bir sesle donup kaldı.

*“What the heck are you doing here, boy?”*³

Fritze yakalandığını hissetti. Ondan bir şey istenmediği sürece atletlerin konakladığı mekânlarda işinin olmaması gerekiyordu. O an ne görevliydi, ne de onu çağırın olmuştu. Salonun kapısında, Fritze'nin hayatında gördüğü bütün zencilerden daha da kara birisi duruyordu. Adamın üstünde Amerikalı Olimpiyatçılara özgü, göğsünde boydan boya kırmızı beyaz ABD yazılı mavi eşofman vardı. Mütecevize kuşkulu gözlerle bakıyordu.

Fritze, Gençlik Şeref Hizmeti'nde, Hitler Gençliği'nde öğrendiği şekilde hazır ola geçti.

*“I'm sorry, Sir, I am looking for Mister Owens...”*⁴

*“Mister Owens? He ain't here.”*⁵

Fritze, sesinin yok olduğu hissine kapıldığı için genzini temizledi. “Do you know where to find him?”⁶

Siyah adam bir süre Fritze'nin yüzüne baktı, bir şey söylemedi.

*“You are kind of an errand boy, aren't you?”*⁷

*“Yes, Sir, Jugendehrendienst! At your service!”*⁸

3 Lanet olsun, sen ne yapıyorsun çocuk?

4 Affedersiniz, Mister Owens'a bakıyordum.

5 Mister Owens mi? Burada değil.

6 Onu nerede bulabileceğimi biliyor musunuz?

7 Sen getir götürücü çocuksun değil mi?

8 Evet beyim, Gençlik Şeref Hizmeti! Hizmetinizdeyim.